

Stosowana analiza zachowania
Applied behavior analysis

Program studiów dla przedmiotu obowiązujący od cyklu kształcenia	2024/2025
Kierunek studiów	Psychologia
Rok i semestr studiów	Rok V/ Semestr IX
Poziom kształcenia	Studia jednolite magisterskie
Profil kształcenia na kierunku	Ogólnoakademicki
Moduł kształcenia dla przedmiotu	Specjalnościowy
Nazwa specjalizacji (jeśli przedmiot specjalizacyjny)	Psychologia dzieci i młodzieży
Status przedmiotu	Do wyboru

Forma zajęć	Liczba godzin		ECTS	Forma zaliczenia	Waga	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne				
Wykład	30	16	4	Egzamin	50%	
Ćwiczenia	24	16		Zaliczenie na ocenę	50%	
Razem za zajęcia dydaktyczne	54	32				
Praca własna studenta	36	58				
Ogółem	100	100				

Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Zapoznanie studentów w pogłębionym stopniu z behawioralnymi teoriami uczenia się i warunkowania zachowania w kontekście rozwoju i psychopatologii dzieci i młodzieży.
2.	Przekazanie studentom umiejętności wykorzystywania mechanizmów i procedur stosowanej analizy zachowania do regulacji i kształtowania zachowania w zróżnicowanych kontekstach.
3.	Uwrażliwienie studentów na kwestie etycznego praktykowania stosowanej analizy zachowania, zarówno na poziomie adekwatnego wdrażania pojedynczych interwencji jak i etycznego projektowania całościowych strategii.

Efekty uczenia się

WIEDZA			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student zna i rozumie)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1	Student zna i rozumie psychologiczne koncepcje z zakresu behawioryzmu, funkcjonalnego kontekstualizmu i pokrewnych obszarów wyjaśniające uczenie się, kontynuowanie oraz wygaszanie zachowań.	PS_WG01_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, kolokwium pisemne.
W2	Student zna i rozumie zasady obserwacji i pomiaru zachowania w stosowanej analizie zachowania, ze szczególnym uwzględnieniem trafnego i etycznego doboru celów obserwacji i interwencji, ilościowych metod pomiarowych oraz procedur sprawdzania efektywności interwencji.	PS_WG02_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, kolokwium pisemne.
W3	Student zna i rozumie założenia i charakterystyki stosowanej analizy zachowania, obszary i cele jej stosowania oraz schematy i procedury wykorzystywane w pracy z najczęściej występującymi problemami behawioralnymi i zaburzeniami psychicznymi u dzieci i młodzieży.	PS_WG01_Mgr	Egzamin pisemny, kolokwium pisemne, analiza przypadków i przykładów.

UMIĘJĘTNOŚCI			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student potrafi)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1	Student potrafi dokonać opisu i konceptualizacji problematycznego zachowania danego dziecka/osoby młodej w oparciu o paradygmat stosowanej analizy zachowania.	PS_UW04_Mgr PS_UW02_Mgr PS_UW03_Mgr	Kolokwium pisemne, ćwiczenia indywidualne i zespołowe (konceptualizacja przypadku, planowanie).
U2	Student potrafi zaplanować, szczegółowo opisać wdrożenie z uwzględnieniem potencjalnych przeszkód, problemów i ich rozwiązań, oraz przeprowadzić pomiar efektywności danej interwencji z zakresu stosowanej analizy zachowania.	PS_UW04_Mgr PS_UW07_Mgr	Kolokwium pisemne, ćwiczenia indywidualne i zespołowe (konceptualizacja przypadku, odgrywanie ról, symulacje).
U3	Student potrafi wykorzystywać elementy stosowanej analizy zachowania oraz perspektywy praktyki psychologicznej opartej na dowodach naukowych do	PS_UW04_Mgr PS_UW08_Mgr	Ćwiczenia indywidualne i zespołowe (konceptualizacja

rozwiązywania zróżnicowanych problemów dzieci i młodzieży w kontekście indywidualnym, rodzinnym i szkolnym.	PS_UK01_Mgr	przypadku, odgrywanie ról, symulacje).
---	-------------	--

KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student jest gotów do)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
K1	Student jest gotów do dysseminacji trafnej i aktualnej wiedzy z zakresu wychowania i zmiany zachowania dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania nieaktualnym i krzywdzącym poglądom w tym zakresie.	PS_KO01_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, pytania i odpowiedzi)
K2	Student jest gotów do wykorzystywania stosowanej analizy zachowania w etyczny, bezpieczny sposób, uznając autonomię dzieci i młodzieży oraz akceptując niepatologiczne zróżnicowanie ludzkiego zachowania.	PS_KR01_Mgr	Analiza przypadków i przykładów aktywność na zajęciach (dyskusja, pytania i odpowiedzi)
K3	Student jest gotów do dalszego kształcenia własnych zdolności i kompetencji w zakresie stosowanej analizy zachowania, ze szczególnym uwzględnieniem aktualizacji wiedzy na podstawie wyników badań empirycznych.	PS_KR01_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, pytania i odpowiedzi)

Treści kształcenia

L.p.	Treść kształcenia (tematyka zajęć)	Liczba godzin			
		Wykład		Ćwiczenia	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Behawioryzm jako paradygmat w filozofii nauki i psychologii akademickiej. Historyczne zasługi behawioryzmu. Behawiorystyczne prawa uczenia się: warunkowanie klasyczne, warunkowanie sprawcze, uczenie się przez obserwację.	3	1	1	1
2.	Współczesny status behawioryzmu. Funkcjonalny kontekstualizm i analiza zachowania w trzeciej fali psychoterapii poznawczo-behawioralnych. Wprowadzenie do stosowanej analizy zachowania. Podstawowe założenia podejścia.	3	2	1	1
3.	Stosowana analiza zachowania w praktyce. Cele, zasady i organizacja procesu diagnostycznego. Profil psychoedukacyjny PEP-R, diagnoza młodzieży (ITAP), ocena umiejętności społecznych i komunikacyjnych (VB-MAPP). Identyfikacja i analiza problematycznych zachowań i/lub deficytów. Planowanie celów terapii.	3	2	3	2
4.	Stosowana analiza zachowania w terapii zaburzeń rozwoju. Dostosowywanie środowiska do indywidualnych potrzeb, motywowanie do nauki, uczenie nowych umiejętności: metoda wyodrębnionych prób, uczenie sytuacyjne, tworzenie łańcuchów zachowań, plany aktywności. Dokumentowanie przebiegu interwencji, ocena, generalizacja i utrwalanie efektów.	3	2	3	2
5.	Współczesne programy stosowanej analizy zachowań w kontekście zaburzeń ze spektrum autyzmu: model Lovaas, <i>Pivotal Response Treatment</i> , projekt DATA, program SAARC – studia przypadków, dowody empiryczne na rzecz skuteczności, możliwości transplantacji na grunt polski.	3	2	3	2
6.	Stosowana analiza zachowania w środowisku szkolnym I. Analiza sytuacji w klasie, praca nad problemowymi zachowaniami, wzmacnianiem pożądaných zachowań, kształtowaniem umiejętności. Interwencje nakierowane na objawy zaburzeń psychicznych. Strategie, analiza studiów przypadków.	3	2	2	2
7.	Stosowana analiza zachowania w środowisku szkolnym II. Kształtowanie i modelowanie pożądaných zachowań wśród nauczycieli. Uczenie SAZ nauczycieli.	3	1	2	1
8.	Wieloelementowy Model Wsparcia w Pozytywnym Wspieraniu zachowań: ocena funkcjonalna, strategie proaktywne i reaktywne, tworzenie planu modyfikacji i wspierania zachowań, realizacja planu i jego ewaluacja	3	2	3	2
9.	Badania naukowe na temat stosowanej analizy zachowania: randomizowane badania kliniczne skuteczności poszczególnych podejść dla poszczególnych problemów i populacji. Rozumienie wyników badań. Prezentacja i ćwiczenia.	3	1	3	2
10.	Etyczna praktyka stosowanej analizy zachowania. Charakterystyki	3	1	3	1

wysokiej jakości stosowanej analizy zachowania. Kompetencje skutecznych terapeutów. Praktyka psychologiczna oparta na dowodach naukowych i iteracyjny proces testowania hipotez klinicznych w kontekście stosowanej analizy zachowania. Stosowana analiza zachowania w kontekście zaburzeń ze spektrum autyzmu – kontrowersje, międzynarodowe stanowiska.				
Razem	30	16	24	16

Metody kształcenia

Forma zajęć	Metody kształcenia
Wykład	Wykład informacyjny z prezentacją multimedialną, analiza przypadków i przykładów, dyskusja, debata
Ćwiczenia	Analiza przypadków i przykładów, ćwiczenia indywidualne i grupowe, symulacje, dyskusja, debata

Warunki zaliczenia

Sposób zaliczenia	Wagi (%)	
	Wykład	Ćwiczenia
Egzamin pisemny	100	0
Kolokwium	0	50
Wykonanie ćwiczeń podczas zajęć	0	50
Razem	100	100

Rozliczenie pracy własnej studenta

L.p.	Czynności w ramach pracy własnej	Szacowana liczba godzin	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Przygotowanie do udziału w zajęciach (np. wstępna lektura, przygotowanie lub zgromadzenie materiałów, pomocy, przygotowanie referatu lub prezentacji na zajęcia itp.)	5	5
2.	Lektura obowiązkowa	5	27
3.	Obowiązkowe zapoznanie się z innymi materiałami lub treściami (np. materiałami audio, video, narzędziami, pomocami, oprogramowaniem, sprzętem, aktami prawnymi, dokumentacją, warunkami miejsca pracy itp.)	6	6
4.	Przygotowanie do kolokwium	10	10
5.	Przygotowanie do egzaminu	10	10
	Razem	36	58

Literatura obowiązkowa

1.	Suchowierska-Stephany, M., Ostaszewski, P., Bąbel, P. (2021). <i>Analiza zachowania. Vademecum</i> . GWP.
2.	Pisula, A., Kolakowski, A. (2024). <i>Sposób na trudne dziecko. Przyjazna terapia behavioralna</i> . GWP.
3.	Zwaigenbaum, L., Bauman, M. L., Choueiri, R., Kasari, C., Carter, A., Granpeesheh, D., ... & Natowicz, M. R. (2015). Early intervention for children with autism spectrum disorder under 3 years of age: recommendations for practice and research. <i>Pediatrics</i> , 136(Supplement_1), S60-S81.

Literatura uzupełniająca

1.	Hagopian, L. P. (2020). The consecutive controlled case series: Design, data-analytics, and reporting methods supporting the study of generality. <i>Journal of Applied Behavior Analysis</i> , 53(2), 596-619.
2.	Yu, Q., Li, E., Li, L., & Liang, W. (2020). Efficacy of interventions based on applied behavior analysis for autism spectrum disorder: a meta-analysis. <i>Psychiatry investigation</i> , 17(5), 432.
3.	Peterson, S. M., Eldridge, R. R., Williams, B. F., Williams, R. L. (2024). <i>Ethical applied behavior analysis models for individuals impacted by autism</i> . Routledge.

Inne materiały dydaktyczne

1.	
2.	
3.	

